

უაკ 551.589

ე.ელიზბარაშვილი, ნ.სულხანიშვილი

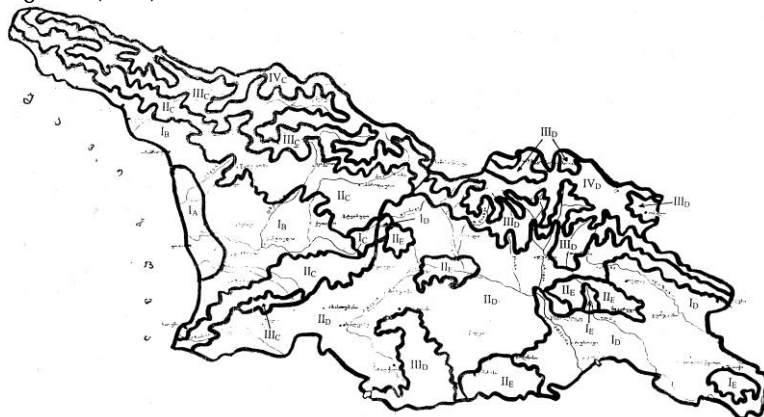
საქართველოს ნიადაგების კლიმატური დარაიონება

საკითხის დასმა ნიადაგის კლიმატის შესახებ პირველად გვხვდება ცნობილი აგრონომების, ნიადაგმცოდნეების და გეოგრაფების ნაშრომებში [1-8]. ისინი აღნიშნავენ, რომ ნიადაგის ჰავა წარმოადგენს ფიზიკურ-გეოგრაფიული გარემოს მნიშვნელოვან შემადგენელ ნაწილს, რომელიც უშუალო გავლენას ახდენს სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაზე, მცენარეთა ზრდაზე, მოსავლიანობაზე, საველე სამუშაოების ჩატარებაზე.

ნიადაგის კლიმატის დახასიათების და დარაიონების სხვადასხვა კლასიფიკაციაა ცნობილი, რომელთა შორის ყველაზე სრულყოფილი ა.შულგინის [9] კლასიფიკაციაა. მას საფუძვლად უდევს ნიადაგების თერმული და დატენიანების რეჟიმები.

საქართველოს ნიადაგების კლიმატურ დარაიონებას, რომელიც აღნიშნული კლასიფიკაციის შესაბამისად ჩატარდა, საფუძვლად დაედო კლიმატური ცნობარების მონაცემები [10,11], აგრეთვე ჰიდრომეტეოროლოგიური დეპარტამენტის მასალები 1990 წლამდე 60-ზე მეტი მეტეოროლოგიური სადგურისათვის და თანაავტორებთან ერთად ჩვენი ადრეული გამოკვლევების შედეგები [12,13].

ნახ. 1-ის თანახმად საქართველოს ტერიტორიაზე გამოყოფილია 12 ნიადაგ-კლიმატური რაიონი; ცხელი ნიადაგები ძლიერი გაწყლიერებით (IA), ცხელი ნიადაგები ზომიერი გაწყლიერებით (IB), ცხელი ნიადაგები სუსტი გაწყლიერებით (IC), ცხელი ნიადაგები კაპილარული დატენიანებით (ICD), ცხელი ნიადაგები სრული გაზაფხულის დასველებით (IE), მეტად თბილი ნიადაგები სუსტი გაწყლიერებით (IIC), მეტად თბილი ნიადაგები კაპილარული დატენიანებით (IID), მეტად თბილი ნიადაგები სრული გაზაფხულის დასველებით (IIE), თბილი ნიადაგები სუსტი გაწყლიერებით (IIIC), თბილი ნიადაგები კაპილარული დატენიანებით (IIID), ზომიერი და ცივი ნიადაგები სუსტი გაწყლიერებით (IVC) და ზომიერი და ცივი ნიადაგები კაპილარული დატენიანებით (IVD).

ნახ.1. საქართველოს ნიადაგ-კლიმატური დარაიონება (აღნიშნები იხილეთ ტექსტში)

თითოეული მათგანი ხასიათდება სითბოსა და ტენის შესაბამისი რეჟიმებით. ჩამოთვლილი ნიადაგების კლიმატური რაიონების ძირითადი მახასიათებლები წარმოდგენილია ცხრილ 1-ში.

ცხრილი 1. საქართველოს ნიადაგების კლიმატური რაიონების ძირითადი მახასიათებლები

კლიმატური რაიონი	Nნიადაგების ძირითადი დამახასიათებელი ტიპები	ნიადაგის ტემპერატურა 20სმ სიღრმეზე თბილ პერიოდში, °C	ნიადაგის ზედაპირის ტემპერატურა თბილ პერიოდში, °C	Pპროდუქტიული ტენის მარაგი 1მ სისქის ნიადაგში წლის განმავლობაში, მმ
IA	ჭაობის (ტორფიანი, ლებიანი), ალუვიური (დაჭაობებული, კარბონატული და ა.შ.)	20 და მეტი	22 და მეტი	300-400
IB	წითელმიწა, ყვითელმიწა, ეწერი	20 და მეტი	22 და მეტი	250-350
IC	ნემომჰალა-კარბონატული, ტყის მურა	20 და მეტი	22 და მეტი	200-300
ID	ტყის ყავისფერი, მცირე სიმძლავრის შავმიწები, წაბლა, ალუვიური	20 და მეტი	22 და მეტი	100-200
IE	საშუალო და მცირე სიმძლავრის ტყის	20 და მეტი	22 და მეტი	50-150

	მურა, ნემომპალა-კარბონატული (დასავლეთ საქართველოში), ალუვიური (აღმოსავლეთ საქართველოში)			
IIБ	ტყის მურა, ნემომპალა-კარბონატული	15-20	15-22	200-300
IID	ტყის მურა, ყავისფერი დამლამებული, ნემომპალა-სულფატური	15-20	15-22	100-200
IE	ტყის მურა, შავმიწები	15-20	15-22	50-150
IIIБ	ტყის მურა	10-15	10-15	200-300
IIID	მთა - მდელოს კორდის, კორდის ტორფიანი, შავმიწისებრი, კარბონატული, შავმიწები	10-15	10-15	100-150
IVБ	ალპური ზონის მთა-მდელოს კორდის ტორფიანი, ზედა სარტყლის ტყის მურა	0-10	10-ზე ნაკლები	200-300
IVD	ალპური ზონის მთა-მდელოს კორდის ტორფიანი, ზედა სარტყლის ტყის მურა	0-10	10-ზე ნაკლები	100-200

ლიტერატურა-References-Литература

1. Воейков А.Н. Метеорология, ч. 1, №7, СПб, 1903.
2. Докучаев В.В. Избранные сочинения. М., Сельхозгиз, 1949.
3. Костычев П.А. Почвы черноземной области России, их происхождение, состав и свойства. СПб, 1886.
4. Тимирязев К.А. Борьба растений с засухой. М., 1893
5. Измаильский А.А. Избранные сочинения. М., Сельхозгиз, 1950.
6. Demolon A. Le climat du soil. Annales Agronomiques, 5, 1937.
7. Marchesi L. Clima u suelo. Madrid, 1980.
8. Jenny H. Am. Soc. Agron., 20, 1928.
9. Шульгин А.М. Климат почвы и его регулирование. Л., Гидрометеиздат, 1972.
10. Справочник по климату СССР. Вып. 14, ч. 2, Л., Гидрометеиздат, 1970.
11. Научно-прикладной справочник по климату СССР. Серия 3., Части 1-6, вып. 14, Л., Гидрометеиздат, 1990.
12. ელიზბარაშვილი ე., ხელაძე თ., ჭავჭავაძე ზ. საქ. მმეცნ. აკადემიის მოამბე. ტ. 145, #1, 1992.
13. ელიზბარაშვილი ე., ჭავჭავაძე ზ., სულხანიშვილი ნ. საქ. მმეცნ. აკადემიის მოამბე. ტ. 145, #1, 1992.

უაკ 551.589

ე. ელიზბარაშვილი, ნ.სულხანიშვილი

საქართველოს ნიადაგების კლიმატური დარაიონება

ა.შულგინის კლასიფიკაციის საფუძველზე ჩატარებულია საქართველოს ნიადაგების კლიმატური დარაიონება. გამოყოფილია 12 კლიმატური რაიონი.

UDC 551.589

E.ElizbaraSvili, N. SulkhaniShvili

Soil climatic division of Georgia.

Soil climatic division of Georgia is carried out on the basis of A.Shulgin's classification. 12 climatic districts are distinguished

УДК 551.589

Э.Элизбарашвили, Н. Сулханишвили

Климатическое районирование почв Грузии

На основе классификации А. Шульгина выполнено климатическое районирование почв Грузии. Выделены 12 климатических районов.